

Jouw Gids tot Succes!

Beleidsplan Stichting XYZ

Ir. H.A. Sariaslan
30-5-2014

Inleiding

Voor u ligt het beleidsplan van de Stichting XYZ voor de jaren 2014-2017. Met dit plan wordt de koers voor de komende jaren bepaald. XYZ wil een organisatie worden bestaande uit multidisciplinaire teams die pragmatische oplossingen zullen bieden voor sociaal-maatschappelijke vraagstukken in relatie tot onderwijs en welzijn.

Stichting XYZ richt zich op de brede algemene ontwikkeling van het kind om het succesvol deel te laten nemen aan onze dynamische en complexe samenleving. Om deze doelstelling te realiseren heeft XYZ haar eigen aanpak ontwikkeld.

In deze notitie wordt die aanpak beschreven.

Allereerst worden enkele feiten en relevante ontwikkelingen in kaart gebracht die de aanpak van XYZ noodzakelijk maken (probleemschets). Vervolgens wordt de aanpak van XYZ geschetst. Tot slot wordt het aanbod van XYZ weergegeven.

Probleemschets

Om een problematische ontwikkeling bij kinderen en jongeren te kunnen voorkomen of terugdringen moeten we weten wat de oorzaken en achtergronden daarvan zijn. Vaak gaat het niet om één oorzaak, maar om een samenhangend geheel van factoren. Sommige van die factoren vormen een bedreiging voor een goede ontwikkeling: de zogenoemde risicofactoren.

Risicofactoren die de brede algemene ontwikkeling van het kind belemmeren kunnen op vier verschillende niveaus benaderd worden:

- Individu
- Gezin
- School
- Buurt/Gemeente

Individueel niveau

Vooraf binnen de VVE en het PO hangt opleidingsniveau van de ouders samen met aanvangsleeftijd met taal- en rekenachterstand. In het VO hangt het opleidingsniveau vooral samen met werkhouding, sociaal gedrag en kans op drop-out. In omvang is het opleidingsniveau van de ouders de grootste risicofactor. Een zeer laag of zeer hoog IQ of gedragsafwijkingen komen aanzienlijk vaak voor. De laatste twee vergroten vooral in het VVE en het PO de kans op een problematische schoolloopbaan.

Taalachterstand en de daaruit voortvloeiende rekenachterstand zijn bij aanvang van het basisonderwijs al een grote risicofactor. Dit heeft invloed op de hele schoolloopbaan. Kinderen met leervertraging (achterstand) spijbelen gemiddeld vaker. Ook zittenblijven en een lage motivatie verhogen de kans op spijbelen. Spijbelen is op het einde van het basisonderwijs en in het voortgezet onderwijs een belangrijke risicofactor. Spijbelen verhoogt de kans op voortijdige schooluitval.

Schoolniveau

Uit cijfers van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) blijkt dat het aantal zorgleerlingen fors is gegroeid. Dit zijn leerlingen met bijvoorbeeld leerachterstanden, ADHD, autisme of dyslexie die extra begeleiding nodig hebben in het onderwijs. Ook de talentvolle leerlingen krijgen onvoldoende ruimte om te kunnen excelleren.

Met de wet Passend Onderwijs, per 1 augustus 2014 ingegaan, krijgen scholen een zorgplicht. Dit houdt in dat scholen alle leerlingen een passende onderwijsplek moeten bieden.

Te verwachten valt dat het noodzakelijkerwijs méér binnenboord houden van leerlingen de school noodzaakt tot gebruikmaking van op hun leerlingenzorg aanvullende hulpsystemen en maatregelen. Voorbeelden hiervan zijn de methoden die XYZ gebruikt: leerlingbegeleiding en ouderbetrokkenheid.

Gezinsniveau

Op gezinsniveau zijn de leefomgeving en het opleidingsniveau van de ouders de twee belangrijkste risicofactoren. De kans op gebrekkig toezicht, het niet herkennen van problemen van het kind en gezinsproblematiek zijn in beide gevallen groter. Daarbij zijn, gemiddeld genomen, allochtone ouders lager opgeleid dan autochtone ouders. Opvoedingsstijlen die de kans op een problematische schoolloopbaan vergroten, zoals gewelddadige discipline- handhaving, komen relatief veel voor bij allochtonen en laag opgeleiden. Kinderen van eenoudergezinnen vertonen vaker problematisch gedrag op school dan kinderen uit volledige gezinnen. Risicofactoren in het gezin hebben veel te maken met (gebrek aan) opvoeding.

Buurt-/ Gemeentelijk niveau

De jeugdzorg is gedecentraliseerd naar de gemeenten. Ten aanzien van de decentralisatie van de Jeugdzorg komen de volgende punten aan de orde:

- Ouders zijn primair verantwoordelijk.
- Jeugdbeleid zet in op preventie. De gemeente wil een jeugdbeleid realiseren waarbinnen jeugdigen, hun ouders/opvoeders, vrijwilligers en professionals een stimulerende omgeving vormen waarin de jongere op kan groeien, participeren en volwassen kan worden.
- De veiligheid, bescherming en ontwikkeling van het kind staan voorop. Indien de veiligheid en ontwikkeling van het kind ernstig in gevaar is grijpt de overheid in. Ook dan geldt dat zoveel als mogelijk wordt aangesloten bij de “sociale leefomgeving” van het gezin.
- Jeugdzorg moet betaalbaar zijn. De opbouw en uitvoering van de Jeugdzorg moet vorm krijgen binnen de budgettaire gegevenheden.
- De lokale overheid faciliteert een niet bureaucratisch Jeugd(zorg)programma. Daar waar mogelijk wordt bij de invulling van de jeugd(zorg)programma ingezet op doelmatigheid en efficiency.

Aanpak XYZ

Missie

Onze samenleving wordt steeds complexer en de maatschappelijke problemen laten een enorme diversiteit zien. Stichting XYZ zet zich in om de jongeren beter toe te rusten voor een kansrijkere toekomst met als doel hen succesvol te laten participeren in onze maatschappij.

Visie

Doordat de problemen in onze complexe maatschappij zeer divers zijn geworden, is het niet te verwachten dat individuen de 'oplossing' kunnen aandragen. Deze complexe problemen kunnen alleen in een multidisciplinair teamverband en door een integrale benadering worden aangepakt.

Uitgangspunten

Iedereen is welkom:

Bij XYZ is iedereen welkom ongeacht zijn/haar etniciteit en levensbeschouwelijke overtuiging.

Persoonlijke ontplooiing:

XYZ bereidt de kinderen, naast het educatieve, ook voor op maatschappelijke participatie.

Identiteitsontwikkeling:

Kinderen leren bij XYZ als individu zelf actief te participeren aan de samenleving. Het leerproces is gericht op de identiteitsontwikkeling van het kind.

Begeleiding op maat:

Ieder kind is uniek. Kinderen krijgen daarom bij XYZ persoonlijke begeleiding op maat.

Integraal aanpak:

Brede algemene ontwikkeling van een kind vindt plaats in een nauwe interactie tussen, aan de ene kant kind afhankelijke factoren (lichamelijk, genetische eigenschappen, cognitieve mogelijkheden) en aan de andere kant omgevingsfactoren (opvoeding, SES status, gezinssamenstelling, vrienden, verwachtingspatroon, etc.).

Speerpunten

- Talentontwikkeling
- Voorkomen schoolachterstand (PO)
- Voorkomen schooluitval (VO)
- Sociaal-emotionele ontwikkeling
- Ouderbetrokkenheid

Vier redenen waarom investeren in schoolloopbaanbegeleiding -via optimalisering van ouderbetrokkenheid en leerlingbegeleiding- loont.

1. Vergroting van maatschappelijke binding

In het coalitieakkoord van de regering wordt gesproken over het streven naar een grote stadscultuur met gemeenschappelijke waarden en normen waarin bewoners worden aangesproken op hun gedrag in het publieke domein. Ook wordt gesproken van een beleid waarin actief burgerschap centraal moet staan. Dat beleid moet zó uitgedragen worden dat ieder individu gemotiveerd is en zich aangesproken voelt om zich in te zetten voor datgene wat hij of zij als een deel van zichzelf ziet. Een sleutelbegrip hierbij is maatschappelijke binding. De beleidsinitiatieven zijn er op gericht om die binding tot stand te brengen en te versterken.

Het investeren in een schoolloopbaan, via grotere betrokkenheid van ouders en met individuele begeleiding van de leerling, draagt bij aan die maatschappelijke binding, en voorkomt voortijdige schooluitval.

2. Talent mag excelleren

Talent staat in de schijnwerpers. Scholen hebben zich jarenlang gericht op leerlingen met achterstanden. Dat levert resultaat op, zo blijkt uit internationaal onderzoek van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO): leerlingen met achterstanden doen het in Nederland relatief goed. Aandacht voor achterstand is goed, maar hetzelfde onderzoek laat zien dat talentvolle kinderen te weinig aan hun trekken komen. Dat is geleidelijk aan het veranderen. In het regeerakkoord van het kabinet Rutte staat dat 'ieder talent telt'. Lokale beleidsnota's en visiestukken wijzen op het belang van investeren in talent. En ook in de onderwijspraktijk zien we steeds meer activiteiten voor talentvolle kinderen.

Wanneer men spreekt en nadenkt over het opgroeien van kinderen in Apeldoorn dan onderschrijven alle politieke partijen dat opgroeien moet leiden tot zelfstandige, zelfredzame en verantwoordelijke burgers. Vervolgens formuleert men dan tal van ondersteunende en begeleidende maatregelen die ervoor moeten zorgen dat dit doel wordt bereikt. Het investeren in een optimale schoolloopbaan is misschien wel één van de belangrijkste maatregelen.

3. Voorkomen uitval en uitsluiting

Door spijbelgedrag en voortijdig schoolverlaten dreigt maatschappelijke uitsluiting voor grote groepen jongeren. Volwassenen met deze achtergrond, mensen die dus niet zijn opgegroeid tot zelfstandige, zelfredzame en verantwoordelijke burgers, brengen een volgende generatie kinderen voort, die hiermee al minder kansrijk zijn. Dit probleem treft in de eerste plaats de jongeren zelf, maar werkt op korte en langere termijn remmend op het integratieproces van verschillende bevolkingsgroepen in de samenleving.

Wanneer ouders, overheid, en samenleving willen dat kinderen van nu opgroeien tot zelfstandige, zelfredzame en verantwoordelijke burgers moeten ze ook de consequenties aanvaarden die aan deze doelstelling verbonden zijn.

Bij de rechten hoor ook de plichten: bijdragen aan een optimale schoolloopbaan waarmee de kansen op voortijdige uitval en latere uitsluiting van de arbeidsmarkt worden voorkomen.

4. Continuïteit door samenwerken

Investeren in doorlopende lijnen wat betreft ouderbetrokkenheid en begeleiding van leerlingen leidt tot continuïteit in aanpak, en vergroot daarmee de kans op duurzaam resultaat. In de achtereenvolgende ontwikkelingsfasen staan in die aanpak steeds bepaalde noemers centraal:

- Basisschoolleerlingen: maatwerk bij aanleren vaardigheden van kind en ouders

Tijdens de eerste levensjaren van een kind is één van de belangrijkste ontwikkelingen het aanleren van de taal om zo in staat te zijn met de omgeving te communiceren. Het beheersen van het Nederlands vormt immers de basis voor de sociale positie die iemand later in zijn leven zal innemen.

Tijdens de periode op de basisschool leren kinderen elementaire vaardigheden zoals lezen, schrijven, rekenen en het functioneren in een groep alsmede maatschappelijke bewustwording en vaardigheden. Omdat dit de taak is van iedere basisschool is het van ondergeschikt belang naar welke basisschool kinderen gaan. Wanneer elke school de middelen krijgt om haar

leerlingen leerstof aan te bieden die past bij hun behoeften is het onderscheid tussen scholen in principe niet relevant. Ieder kind is 'moeilijk' en verdient een individuele aanpak of het nou te slim is of te dom, of het nou uit een achterstandsituatie komt of uit een warm nest. Belangrijk is dat alle kinderen de basisvaardigheden mee krijgen om op te groeien tot burgers die in Nederland samenleven.

Het is de plicht van iedere ouder om ervoor te zorgen dat hun kinderen in staat zijn om deze vaardigheden leren. Dat ouders een betaalde baan of een sociaal leven hebben, doet niets af aan deze plicht. Zij mogen worden gehouden aan het uitvoeren van hun taak om kinderen goed te verzorgen en te begeleiden tijdens de basisschoolperiode.

- Jongeren op het voortgezet onderwijs: ondersteunen en begeleiden

Tijdens de leeftijd van 12 tot 18 jaar is de school de plaats waar de ontwikkeling van een jongere naar jongvolwassene plaatsvindt. Dat is voor iedere ouder een vaak lastig proces maar in het bijzonder voor ouders van allochtone leerlingen. Het is echter de plicht van alle ouders en familie om jongeren bij dit proces te ondersteunen; geen enkele ouder mag zich onttrekken aan het opvoeden en de begeleiding van hun kinderen in deze fase. In de praktijk blijkt dat misverstanden en een slechte communicatie veel problemen veroorzaken tussen leerlingen, school, sociale omgeving en ouders. Door in een vroeg stadium hulp en begeleiding te organiseren, kan worden voorkomen dat die problemen escaleren en de jongeren in de gevarenzone terecht komen. Een stevige vertrouwensrelatie tussen een begeleider en een leerling maakt het mogelijk om in samenspraak met de school, de sociale omgeving en de ouders aan een oplossing te werken. Effectieve en doelmatige hulpmiddelen hierbij zijn studiebegeleiding, monitoring, mentoring en coaching.

- Ouders: het optimaliseren van leerklimaat thuis

In vele artikelen worden gedragsproblemen van kinderen in verband gebracht met het opvoedingsgedrag of de opvoedingsstijl van ouders¹. Van de verschillende vormen van behandeling die voor gedragsstoornissen bij jonge kinderen voorhanden zijn, is oudertraining in opvoedingsvaardigheden het meest effectief. Oudertraining is effectiever dan bijvoorbeeld trainingen voor het kind zelf, bleek uit een meta-analyse van 71 studies². Oudercursussen zijn een veelbelovende strategie om antisociaal gedrag bij kinderen te voorkomen.

Wetenschappelijke evidentie voor de effectiviteit van oudercursussen om gedragsproblemen bij kinderen te verminderen neemt toe en er komt steeds meer inzicht in welke ouders het meeste profijt hebben van oudercursussen.

Het doel van oudercursussen is om probleemgedrag bij kinderen te voorkomen of te verminderen door opvoedvaardigheden van ouders te verbeteren. Men heeft laten zien dat oudercursussen effectief zijn voor sociaaleconomisch kwetsbare gezinnen en dat het mogelijk is om de drempels tot hulpverlening van deze gezinnen te overwinnen³.

¹ Baumrind, 1996; Cusinato, 1998; Coie & Dodge, 1998; Dadds, 1987; Patterson, Reid & Dishion, 1992; Rothbaum & Weisz, 1994; Shucksmith, Hendry & Glendinning, 1995

² McCart & anderen, 2006

³ Leijten, 2013

Waarde creatie XYZ

De meerwaarde van XYZ zit in de volgende punten:

1. XYZ heeft een sterke vertrouwensband met de ouders opgebouwd. Ouders hebben een veilig gevoel bij XYZ en vinden het fijn om snel begrepen te worden.
2. XYZ is, dankzij de sterke vertrouwensband en een breed netwerk binnen de doelgroep, in staat om kinderen en hun ouders te bereiken en ze te mobiliseren.
3. Bij XYZ krijgen de kinderen enerzijds begeleiding op maat, anderzijds doen de ouders vaardigheden op om de leersfeer thuis te optimaliseren.
4. XYZ onderhoudt goede contacten met de scholen van de kinderen. Deze integrale benadering geeft XYZ een unieke kans om te werken aan kind- en omgevingsfactoren om ontwikkeling van deze kinderen te bevorderen.

Het Aanbod XYZ

XYZ biedt de volgende projecten aan:

Project	Doelgroep	Doelstelling
X-Academie	Ouders	Opvoedingsvaardigheden Empowerment Bewustwording Ouderbetrokkenheid Taalvaardigheid
Y-Academie	VO leerlingen (B/K, TL, HAVO, VWO, Examenklassen)	Studiebegeleiding Coaching & Mentoring Motivatie Leren leren
Z-Academie	PO leerlingen (gr. 1 t/m 8) VVE (in ontwikkeling)	Spelenderwijze leren Taalontwikkeling Rekenvaardigheid Sociaal-emotionele ontwikkeling Analytische vaardigheden Algemene ontwikkeling Wereldkennis

Voor meer informatie over deze programma's verwijst ik u naar de desbetreffende projectplannen.